

तौ तत्र समरे वीरौ समेतौ रथिना बरौ । ददृशुः सर्वराजानः कुरवः पाण्डवास्तथा ।
 ततः सांयमनिः क्रुद्धः पार्षतं परबोरहा । आजघान त्रिभिर्व्याणैस्तौत्रैरिव महादिपं ।
 तथैव पार्षतं शूरं शल्यः समितिशोभनः । आजघानोरसि क्रुद्धस्ततो युद्धमवर्त्तत ।
 इति श्रीमहाभारते भीष्मपर्वणि भीष्मवधपर्वणि सांयमनिपुत्रवधे एकषष्ठोऽध्यायः ॥ ६१ ॥
 ॥ धृतराष्ट्र उवाच ॥ दैवमेव परं मन्ये पौरुषादपि सञ्जय । यत्सैन्यं मम पुत्रस्य पाण्डुसैन्येन बध्यते ।
 नित्यं हि मामकान् सृत हतानेव हि शंससि । अहतांश्च प्रहृष्टांश्च नित्यं शंससि पाण्डवान् ।
 हतान् पुरुषकारेण मामकानद्य सञ्जय । पतितान् पात्यमानांश्च हतानेव च शंससि ।
 युध्यमानान् यथाशक्ति घटमानान् जयम्प्रति । पाण्डवा विजयन्त्येव ह्येतान् चैव मामकाः ।
 सोऽहन्तीव्राणि दुःखानि दुर्व्याधनकृतानि च । अश्रौषं सततं तात दुःसहानि बह्वि च ।
 तमुपायं न पश्यामि ह्येतेन येन पाण्डवाः । मामका वा जयं युद्धे प्राप्नुयुर्येन सञ्जय ।
 ॥ सञ्जय उवाच ॥ जयं मनुष्यदेहानां गजवाजिरथजयं । शृणु राजन् स्थिरो भूत्वा तवैवापनयो महान् ।
 धृष्टद्युम्नस्य शल्येन पीडितो नवभिः शरैः । पीडयामास संक्रुद्धो मद्राधिपतिमायसैः ।
 तत्राद्भुतमपश्याम पार्षतस्य पराक्रमं । न्यवारयत यत्तूष्णं शल्यं समितिशोभनं ।
 नान्तरं ददृशे कश्चित् तयोः संरब्धयो रणे । मुहूर्त्तमिव तद्युद्धं तयोः समभवत्तदा ।
 ततः शल्यो महाराज धृष्टद्युम्नस्य संयुगे । धनुश्चिच्छेद भलेन पीतेन निशितेन च ।
 अथैनं शरवर्षेण क्वादयामास भारत । गिरिं जलागमे यदत् जलदा जलधारिणः ।
 अभिमन्युस्तु संक्रुद्धो धृष्टद्युम्ने च पीडिते । अभिदुद्राव वेगेन मद्राजराजं प्रति ।
 ततो मद्राधिपरथं कार्ष्णिः सम्प्राप्य कोपनः । आत्तायनिभमेयात्मा विव्याध निशितैस्त्रिभिः ।
 ततस्तु तावका राजन् परोक्षन्तोऽर्जुनिं रणे । मद्राधिपरथं त्वणं परिवार्यावतस्थिरे ।
 दुर्व्याधनो विकर्णश्च दुःशासनविविंशती । दुर्मर्षणो दुःसहश्च चित्रसेनश्च दुर्मुखः ।
 सत्यव्रतः पुरुमित्रो विकर्णश्च महारथः । एते मद्राधिपरथं पालयन्तः स्थिता रणे ।
 तान् भीमसेनः संक्रुद्धो धृष्टद्युम्नस्य पार्षतः । द्रौपदेयाभिमन्युश्च माद्रीपुत्रौ च पाण्डवौ ।
 धार्तराष्ट्रान् दशरथान् दशैव प्रत्यवारयन् । नानारूपाणि शस्त्राणि विस्तृजन्तो विशाम्यते ।
 अभ्यवर्त्तन्त संक्रुद्धाः परस्परवधैषिणः । ते वै समीयुः सङ्ग्रामे राजन् दुर्मन्त्रिते तव ।
 तस्मिन् दशरथे क्रुद्धे वर्त्तमाने महाभये । तावकानां परेषाञ्च प्रेक्षका रथिनोऽभवन् ।
 शस्त्राण्यनेकरूपाणि विस्तृजन्तो महारथाः । अन्योन्यमभिमर्दन्तः सम्प्रहारं प्रचक्रिरे ।
 ते तदा जातधरम्भाः सर्वेऽन्योन्यं जिघांसवः । अन्योऽन्यमभिमर्दन्तः स्पर्द्धमानाः परस्परं ।
 अन्येऽन्यस्पर्द्धया राजन् ज्ञातयः सङ्ग्रामे मिथः । महास्त्राणि विमुञ्चन्तः समापेतुरमर्षणाः ।
 दुर्व्याधनस्तु संक्रुद्धो धृष्टद्युम्नं महारणे । विव्याध निशितैर्व्याणैश्चतुर्भिः समरेऽद्भुतं ।
 दुर्मर्षणश्च विंशत्या चित्रसेनश्च पञ्चभिः । दुर्मुखो नवभिर्वाणैर्दुःसहश्चापि सप्तभिः ।

२०१५

२०२०

२०२५

२०३०

२०३५

२०४०